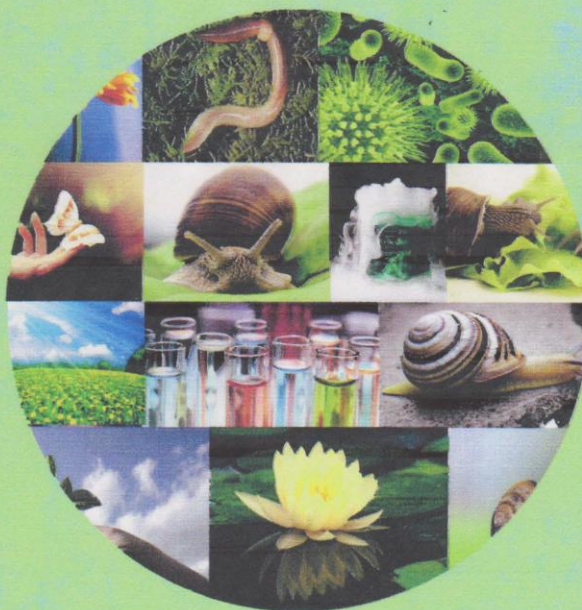


Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Інститут гідробіології НАН України
Гідроекологічне товариство України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

МАТЕРІАЛИ IV НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«БІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ – 2013»
для молодих учених і студентів



16-18 квітня 2013 р.
м. Житомир

УДК: 595.426:594.141

**ЗАРАЖЕНІСТЬ ПЕРЛІВНИЦЕВИХ (MOLLUSCA: BIVALVIA: UNIONIDAE)
БАСЕЙНУ ДНІПРА КЛІЩАМИ РОДУ UNIONICOLA (ACARI: HYDRACARINA:
UNIONICOLIDAE)**

Т. В. Шевчук

Житомирський державний університет імені Івана Франка,
вул. Велика Бердичівська, 40. Житомир, 10008, Україна

Представники родини Unionidae Rafinesque, 1820 є важливим компонентом гідроценозів, оскільки істотно впливають на якість води. В умовах загальної деградації прісноводних екосистем України, спричиненої антропогенним впливом, відмічено скорочення щільності населення і навіть зникнення перлівницевих в окремих регіонах [2]. Досить часто молюски цієї родини заражені кліщами роду *Unionicola* Haldeman, 1842, що може бути ще однією із причин загибелі уніонід.

Метою даної роботи було дослідити екстенсивність та інтенсивність інвазії перлівницевих кліщами роду *Unionicola* у водоймах і водотоках Дніпра, а також встановити зустрічальність цих паразитів в межах даного басейну.

Збори матеріалу проводили у 2009-2012 рр. Молюсків добували вручну. Проводили видову ідентифікацію перлівницевих [1,6] і кліщів [3, 4]. За стандартною методикою [5] здійснювали виготовлення постійних препаратів із тіла кліщів. Визначали екстенсивність та інтенсивність інвазії перлівницевих. В цілому було обстежено 43 пункти і 1468 екз. уніонід. Із 531 (36,17%) заражених молюсків, 119 належали до виду *U. pictorum* Linnaeus, 1758, 172 – *Unio tumidus* Philipsson, 1788, 6 – *U. crassus* Philipsson, 1788, 148 – *Anodonta anatina* Linnaeus, 1758, 83 – *A. cygnea* Linnaeus, 1758 і 3 – *Pseudanodonta complanata* Rossmassler, 1835. Зустрічальність перлівницевих, заражених кліщами роду *Unionicola* у водних об'єктах Дніпра становила 65,12%.

Проведені дослідження показали, що найбільша екстенсивність інвазії водяними кліщами характерна для молюсків *A. cygnea* (75,45%), а найменша – *U. crassus* (13,64). Відсоток зараження *U. pictorum*, *U. tumidus*, *A. anatina* та *P. complanata* коливався від 27,04 до 37,50. Загалом же екстенсивність інвазії беззубок була в 1,45 рази вищою, ніж перлівниць. Інтенсивність зараження уніонід дорослими особинами кліщів роду *Unionicola* у водоймах і водотоках Дніпра коливалася від 1 до 29 екз./особину.

Отже, відмічена висока екстенсивність та інтенсивність інвазії у водоймах та водотоках Дніпра робить актуальним проведення подібних досліджень в інших водних басейнах України.

Література

1. Васільєва Л. А. Перлівницеві Unionidae (Bivalvia) фауни України: алозімна й морфологічна мінливість : автореф. дис. ... канд. біол. наук : 03.00.08 «Зоологія» / Л. А. Васільєва. – К., 2011. – 23 с.
2. Пампура М. М. Сучасне поширення і структура поселень перлівницевих Unionidae Rafinesque, 1820 (Bivalvia) фауни України: автореф. дис. ... канд. біол. наук : 03.00.08 «Зоологія» / М. М. Пампура. – К., 2013. – 25 с.
3. Соколов И. И. Hydracarina – водяные клещи Ч. 1: Hydrachnellae. Фауна СССР. Паукообразные / И. И. Соколов. – М. - Л. : Изд-во АН СССР, 1940. – С. 328-338.
4. Тузовский П. В. Определитель дейтонимф водяных клещей / П. В. Тузовский. – М. : Наука, 1990. – 238 с.
5. Тузовский П. В. Морфология и постэмбриональное развитие водяных клещей / П. В. Тузовский. – М. : Наука, 1987. – 96 с.
6. Glöer P. Süßwassermollusken / P. Glöer, C. Meier-Brook. – Hamburg: DJN, 1998. – 136 s.